

DATOS IDENTIFICATIVOS

Historia antiga da Península Ibérica

Materia	Historia antiga da Península Ibérica			
Código	O02G250V01501			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Reboreda Morillo, Susana María			
Profesorado	Reboreda Morillo, Susana María			
Correo-e	rmorillo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Coñecemento dos principais acontecementos e dos procesos de cambio e permanencia que tiveron lugar ao longo da Historia Antiga da Península Ibérica seguindo unha perspectiva diacrónica. Trátase de incentivar a actitude crítica dos alumnos mediante a análise actualizada da realidade da Península Ibérica na Antigüidade.			

Competencias de titulación

Código	
A5	Integración das dimensións espacial e temporal na explicación dos procesos territoriais
A13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais
A14	Coñecemento da estrutura diacrónica xeral do pasado.
A16	Coñecemento detallado dun ou máis períodos específicos do pasado da humanidade
A19	Coñecemento da historia nacional propia
A20	Coñecemento da historia europea nunha perspectiva comparada
A23	Capacidade de identificar e utilizar apropiadamente fontes de información para a investigación histórica.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación
B4	Comunicación oral e escrita no idioma propio.
B5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento
B7	Capacidade de razoamento crítico.
B11	Capacidade de aprendizaxe autónoma
B12	Capacidade para imprevistos, creatividade e lideranza

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer detalladamente a evolución das comunidades asentadas no territorio peninsular durante a Antigüidade e as transformacións socioeconómicas e políticas que se producen durante este período da historia.	A5 A16 A19 A23	B1 B3 B5 B7 B12
Comprender as razóns que motivan os procesos de cambio e permanencia que se deron ao longo da Idade Antiga na Península Ibérica.	A14	B1
Respectar os puntos de vista que se derivan dos antecedentes culturais e nacionais, neste caso relacionados coa época antiga, adquirindo capacidade de razoamento crítico.	A13	B7
Utilizar diferentes instrumentos de recompilación de información e manexar as distintas fontes coas que se elabora a historia antiga, tanto arqueolóxicas como escritas, para ser capaz de organizar e planificar, realizar e presentar pequenas investigacións individuais que contribúan á adquisición dun coñecemento racional, non memorístico da materia.	A23	B3 B4 B11

Saber establecer elementos comparativos entre os coñecementos adquiridos noutras materias de A20 cursos anteriores nas que se analiza a Historia Antiga Universal e a Historia Antiga da Península Ibérica

Contidos

Tema	
1. Hispania Romana: A República.	1.1. Fontes para o estudo da Historia Antiga da Península Ibérica. 1.2. Os primeiros contactos con Roma: As Guerras Púnicas. 1.3. A consolidación da conquista: As Guerras Celtibéricas e Lusitanas. 1.4. O remate final: As Guerras Cántabras.
2. Hispania Romana: O Alto Imperio.	2.1. Hispania Romana I: O Principado de Augusto e a dinastía Xulio-Claudia. 2.2. Hispania Romana II: Dinastías Flavia e Antonina. 2.3. Hispania Romana III: Os Severos e a crise do s.III. 2.4. Hispania Romana IV: A Tetrarquía e o xurdimento das fórmulas Baixo Imperiais.
3. O Baixo Imperio e os inicios do período medieval.	3.1. A monarquía Constantianiana e Valentiniana. 3.2. As penetracións bárbaras e os primeiros reinos xermánicos de Hispania. 3.3. O desenvolvemento cultural de Hispania nos s. IV-V. 3.4. A fin da presenza romana en Hispania.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	6	25	31
Titoría en grupo	6	6	12
Actividades introdutorias	2	1	3
Traballos de aula	10	20	30
Sesión maxistral	23	12	35
Probas de resposta curta	2	13	15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	22	24
Outras	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	Traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado, orientados ao manexo de instrumentos de recompilación de información e de distintas fontes coas que se elabora a historia antiga. A asignación de traballos deberá quedar resolta no primeiro mes do cuadrimestre.
Titoría en grupo	Sesións orientadas ao seguimento e orientación sobre o estudo de contidos, preparación das actividades e probas de avaliación e á aclaración das diversas dúbidas que vaian xurdindo sobre aspectos da materia.
Actividades introdutorias	Sesións orientadas a presentar a materia, a tomar contacto co alumnado e a reunir información sobre os seus coñecementos previos sobre o temario, as súas motivacións e intereses.
Traballos de aula	Actividades orientadas á resolución de exercicios prácticos na aula relacionados cos contidos introducidos nas sesións maxistrais que inclúan a análise e comentario crítico das fontes propias da historia antiga, a resolución de comentarios e composicións de texto histórico, mapas e a análise e interpretación de materiais gráficos e audiovisuais.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor das claves fundamentais de cada un dos bloques temáticos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	TRABALLOS TUTELADOS: Seguimento individualizado das actividades orientadas á resolución dos traballos realizados polo alumnado. TRABALLOS DE AULA: Seguimento individualizado das actividades orientadas á resolución de exercicios prácticos na aula polo alumnado. TITORÍAS EN GRUPO: Seguimento e orientación sobre o estudo de contidos, preparación das actividades e probas de avaliación e aclaración das diversas dúbidas que vaian xurdindo sobre aspectos da materia. PROBAS DE RESPUESTA CURTA: Seguimento individualizado do proceso de aprendizaxe autónomo do alumno. Ao longo do cuadrimestre realizaranse dúas probas de resposta curta para ter conta das competencias que os alumnos van adquirindo no desenvolvemento da materia.

Titoría en grupo	TRABALLOS TUTELADOS: Seguimento individualizado das actividades orientadas á resolución dos traballos realizados polo alumnado. TRABALLOS DE AULA: Seguimento individualizado das actividades orientadas á resolución de exercicios prácticos na aula polo alumnado. TITORÍAS EN GRUPO: Seguimento e orientación sobre o estudo de contidos, preparación das actividades e probas de avaliación e aclaración das diversas dúbidas que vaian xurdindo sobre aspectos da materia. PROBAS DE RESPONSA CURTA: Seguimento individualizado do proceso de aprendizaxe autónomo do alumno. Ao longo do cuadrimestre realizaranse dúas probas de resposta curta para ter conta das competencias que os alumnos van adquirindo no desenvolvemento da materia.
Traballos de aula	TRABALLOS TUTELADOS: Seguimento individualizado das actividades orientadas á resolución dos traballos realizados polo alumnado. TRABALLOS DE AULA: Seguimento individualizado das actividades orientadas á resolución de exercicios prácticos na aula polo alumnado. TITORÍAS EN GRUPO: Seguimento e orientación sobre o estudo de contidos, preparación das actividades e probas de avaliación e aclaración das diversas dúbidas que vaian xurdindo sobre aspectos da materia. PROBAS DE RESPONSA CURTA: Seguimento individualizado do proceso de aprendizaxe autónomo do alumno. Ao longo do cuadrimestre realizaranse dúas probas de resposta curta para ter conta das competencias que os alumnos van adquirindo no desenvolvemento da materia.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Presentación e entrega, na data sinalada, dos traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado. Valorarase, a maiores do marco teórico do traballo, a súa estrutura, a calidade da documentación empregada e a reflexión crítica sobre as fontes, a orixinalidade e rigor, a presentación formal do mesmo e a coherencia na súa exposición e defensa.	20
Traballos de aula	Presentación e entrega, nas datas sinaladas e conforme aos parámetros indicados, dos exercicios prácticos indicados.	10
Probas de resposta curta	Valoraranse o dominio dos coñecementos teóricos e operativos da materia, así como a capacidade de síntese e a coherencia na redacción. Ao longo do cuadrimestre realizaranse dúas probas de resposta curta.	5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Valoraranse os coñecementos teóricos da materia, a estruturación de ideas e a precisión e claridade expositiva a través dunha proba de avaliación sobre os tres grandes temas-bloque do programa. Esta proba incluírá tanto probas de contido teórico como comentarios de texto, mapas ou gráficas.	55
Outras	Asistencia e participación nas sesións teóricas e prácticas	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar os exames finais (Artigo 12 do Regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á modalidade presencial serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio, que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

a) **ALVAR EZQUERRA, J. -dir- (2008): *Entre Fenicios y Visigodos. La Historia Antigua de la Península Ibérica*, Madrid.**

BLÁZQUEZ, J.M^a, MONTENEGRO, A., ROLDÁN, J.M., MANGAS, J., TEJA, R., SAYAS, J.J., GARCÍA IGLESIAS, L., ARCE, J. (2007): *Historia de España Antigua. Tomo II: Hispania romana*. Madrid.

GÓMEZ ESPELOSÍN, F. J. (2011): *Iberia e Hispania. Recursos para el estudio de la historia de la España antigua*. Alcalá de Henares.

GRACIA ALONSO, F. -coord.- (2008): *De Iberia a Hispania*. Barcelona.

LE ROUX, P. (2006): *Romanos de España: ciudades y política en las provincias, siglos II a. C.-III d. C.* Barcelona.

ROLDÁN HERVÁS, J. M. □dir- (2006): *Diccionario Akal de la Antigüedad hispana*. Madrid.

SÁNCHEZ MORENO, E. -edit- (2007): *Protohistoria y Antigüedad de la Península Ibérica. I: Las fuentes y la Iberia colonial*. Madrid, 2007.

ÁLVAREZ SANCHÍS, J. (2003): *Los señores del ganado. Arqueología de los pueblos prerromanos en el occidente de Iberia*. Madrid.

ARCE, J. (2009): *Madrid*.

CHAÍN GALÁN, A., DE LA TORRE ECHÁVARRI, J.I. (2005): *Celtíberos. Tras la estela de Numancia (Catálogo exposición)*. Soria.

FERNÁNDEZ FLORES, A., RODRÍGUEZ AZOGUE, A. (2007): *Tartessos desvelado*. Córdoba.

MAYA, J. L. (1999): *Celtas e iberos en la península ibérica*. Barcelona, 1999.

PASTOR MUÑOZ, M. (2004): *Viriato. El héroe hispano que luchó por la libertad de su pueblo*. Madrid.

ROLDÁN HERVÁS, J. M., WULFF ALONSO, F. (2001): *Citerior y Ulterior: las provincias romanas de Hispania en la era republicana*. Madrid.

SANTOS YANGUAS, J. (1997): *Los pueblos de la España antigua*. Madrid.

Recomendaciones
